

esmuc | GRANS CONJUNTS

GRAN CONJUNT D'ANTIGA

J.S. Bach, G.P. Telemann, W.F. Bach i J.A. Hasse

Direcció: Luca Guglielmi

Dilluns 15 de gener de 2024 · 19.00 h.
L'Auditori - Sala 3, Tete Montoliu

W. F. Bach

Simfonia en re menor F65

"Adagio i fuga". Per a dues flautes travesseres, corda i continu.

J. S. Bach

Cantata BWV 153

"Schau, lieber Gott, wie meine Feind".
Per a solistes i *ripieno*, corda i continu.

G. P. Telemann

Concerto en re menor TWV 52:d1

Per a dos chalumeaux, corda i continu.

1. Largo
2. Allegro
3. Adagio
4. Vivace

J. A. Hasse

Miserere en re menor

"Per il pio Ospedale degl'Incurabili".
Per a solistes i cor, corda i continu.

Notes al programa

En aquests Grans conjunts de Música Antiga de l'Esmuc ens situem en un punt i lloc molt concret de la història de la música: els últims vint-i-cinc anys del període barroc a la prolífica Saxònia (Alemanya).

Simfonia en re menor F.65 Wilhelm Friedemann Bach

Wilhelm Friedemann (1710-1784) era, d'entre els fills de Johann Sebastian i Maria Barbara Bach, el segon més gran. Sota la mentoria del seu pare, als dotze anys ja era un teclista consumat. Segons sembla, de jove era el favorit per acompanyar-ne els desplaçaments a Dresden, on als 22 anys va aconseguir una plaça com a organista. El gust per la cultura italiana a la cort de Saxònia en aquella època hauria influït en la música que hi feia. Conegut a posteriori com el "Bach de Halle", ciutat que està a pocs quilòmetres de la seva zona d'acció vital i on va anar a viure a partir de 1746 (hi coneixeria Haendel), Wilhelm Friedemann era una persona de gran cultura: va ser educat a la universitat de Leipzig en dret, matemàtica i filosofia. Malgrat el caràcter conflictiu amb la resta de la comunitat musical germànica, era considerat un gran improvisador, a l'alçada del seu pare.

La *Simfonia en re menor F.65* "Adagio i Fuga" data d'entre el 1740 i el 1745 i

va ser probablement composta per la missa catòlica de Dresden, on treballava per un salari poc oneros. Formalment es tracta d'una peça musical d'un sol moviment que comença amb un preludi on les flautes expliquen el motiu principal de manera solemne i emocional, melancòlica, i una fuga amb un caràcter totalment diferent. L'inici ple de subtileses contrasta amb l'important gir sonor que es produeix tot seguit: les cordes passen a desenvolupar la melodia amb els recursos propis de la retòrica, i el clavicèmbal passa a fer l'acompanyament en un vigorós i interessant desenvolupament de la peça.

Cantata BWV 153

Johann Sebastian Bach

Hereu d'una tradició familiar de músics, en el context de l'alemanya luterana, Johann Sebastian Bach (1685-1750) és la referència històrica pel que fa a música barroca. En aquest període històric els artesans formaven gremis, diferenciats dels altres grups de població, amb normes concretes de comportament i uns salaris i funcions estipulades. Ja de ben petit, Johann Sebastian cantava en corals com el "Chorus symphonicus" el repertori més difícil: motets i cantates per a l'església. No se li coneixen estudis de música sistemàtics, és a dir, l'assistència a classes

amb cap mestre per part del gran geni de la música, sinó que l'hem de considerar un artesà procedent d'una gran família amb uns 70 músics professionals que va anar ascendint en els diferents rangs de la professió. I també, és clar, el producte d'un sistema educatiu que posava la música i la religió al centre.

La *Cantata* BWV 153 forma part d'un corpus de més de 500 peces vocals, creades majoritàriament a partir dels 40 anys del compositor. Moltes de les cantates daten de l'època en què Johann Sebastian vivia a Leipzig i n'havia d'escriure una per cada missa de diumenge i dels dies festius; això va ser entre 1723 i 1725. Pel que fa a "Schau, lieber Gott, wie meine Feind" (Mira els meus enemics, Déu estimat), sabem que va ser destinada al primer diumenge després de la festa de la Circumcisió de Crist (2/1/1724), i que va ser escrita enmig d'una allau d'obres de nova factura el primer Nadal que J.S. Bach va passar a Leipzig. L'autor del llibret és desconegut, i probablement es va inspirar en les imatges que il·lustren el patiment del cristià primitiu, començant per la fugida a Egipte de la Sagrada Família, escapant d'Herodes.

La *Cantata* sorprèn amb un inici ben inusual: un coral a capella, cas gairebé únic en la producció de Bach. El text comença explicant a Déu l'amenaça d'uns enemics. Segueix un breu recitatiu per soprano, que afegeix drama-

tisme a la història demanant ajuda, i posteriorment la destacada ària per a baix "Furchte dich Nicht", en què el Totpoderós respon que el protagonista no ha de témer perquè compta amb la seva ajuda. El cinquè moviment, el coral "Und ob gleich alle Teufel" (Per més que tots els dimonis), pot resultar familiar als amants de Bach, ja que es tracta d'una melodia recurrent a la *Passió segons Sant Mateu*, i explica l'omnipotència de Déu davant els dubtes expressats pel tenor al quart moviment. A la sisena part destaca una intensa ària per a tenor introduïda per unes magnífiques cordes, en què el protagonista s'empodera gràcies a l'ajuda divina. Al vuitè moviment serà el torn per a la veu de contralt, sempre en diàleg amb les cordes.

Concert en re menor TWV 52:d1 Georg Philipp Telemann

Situem Georg Philipp Telemann (1681-1767) com a un compositor fecund i d'esperit independent, a cavall del període barroc i el classicisme, tot llimant les bretxes entre els dos moments històrics. Fou amic de Johann Sebastian Bach, i dels seus fills Johann Christian i Carl Philipp Emanuel (del qual n'era padrí), així com de Haendel, i font d'inspiració de tants altres músics. Ja de ben petit tocava el violí, la flauta i el teclat, entre d'altres instruments.

Escrit pels volts de 1750, el concert per a dos *chalumeaux* (antecessors del clarinet), cordes i continu (clavicèmbal), comença amb un solemne largo. Normalment, els concertos tenien tres moviments: un inici i un final ràpids, i un de lent al mig. En el cas del *Concert en re menor*, Telemann va dividir el primer número en dos moviments diferents: Largo i Allegro. En el segon moviment, els *chalumeaux* dialoguen juganerament amb les cordes i amb el clave.

L'adagio és melangiós, d'una calma tensa però bella, i on destaca per moments la homofonia dels dos *chalumeaux*, resposta pel conjunt alternativament.

Al quart moviment, vivace, hi trobem recursos que ens recorden les quatre estacions de Vivaldi. Efectivament, el *concerto* era una forma musical italiana en què els moviments mostraven un contrast de dinàmica entre un o diversos solistes i el conjunt que l'acompanyava. Aquí, els *chalumeaux* desenvolupen el tema que proposen les cordes amb una demostració col·lectiva d'habilitat, trinos i agògia en el fraseig.

Miserere en re menor

Johann Adolf Hasse

Hasse (1699-1783) és un cas únic de compositor alemany que va triomfar a Itàlia gràcies a incorporar el *bel canto* a

les seves òperes, amb la seva esposa Faustina Bordoni com a *prima donna*. Al llarg de les seves estances a Itàlia, va abraçar la fe catòlica a Nàpols, i estudiar composició amb Scarlatti. El 1726 va esdevenir mestre de capella de l'Hospital dels Incurables de Venècia, al qual aniria dedicada la següent peça.

El text de *Miserere en re menor* està basat en el salm 51 de la Bíblia, que tracta sobre el penediment, la confessió i la petició d'indulgència. Està format per sis parts: el "Miserere", amb un coral introduït per les cordes amb un caràcter introspectiu; "Tibi Soli Peccavi", que compta amb un bonic solo per a soprano; "Ecce Enim", presentat per les cordes, de tempo més ràpid; "Quoniam si voluisses", amb protagonisme per a contralt; "Benigne fac, Domine", amb una virtuosa i llúida ària per a soprano que ens condueix al punt àlgid de l'obra, i "Tunc acceptabis", una conclusió majestuosa on apareixen tots els elements musicals com si es tractés d'una coda. En definitiva, una obra on les veus solistes poden expressar al màxim les emocions i que no deixarà ningú indiferent.

Joan Moliner Gilberga,

Estudiant de Musicologia

Ensemble de Música Antiga de l'ESMUC

Direcció: Luca Guglielmi

Ensemble Vocal

Soprano 1

Andrea Martí
Saioa Goñi
Janeth Zúñiga
Emilia Nubiola
Gemma González
Maria Rosselló
Cristina Bonilla

Soprano 2

Lucero Miranda
Laia Blasco
Alicia Martínez
Cecilia Ortiz
Melanie Hallam
Alba Santos

Alto 1

Cora Mariani
Bruna Espar
Alejandra Cabello

Alto 2

José Luis Martínez
Martí Pamies
Pau Vallés

Orquesta Barroca

Flautes travesseres

Prof. Luis Martínez Pueyo
Martí Fusté Duch

Chalumeaux

Elia Bianucci
Ana Lladó

Violins primers

Prof. Alba Roca
Mireia Cejudo
Lidia Fernández
Clara Pardo
Daniel Jesús García
Abel Antón
Míriam Blasco

Violins segons

Sara Balasch,
Maria Gil
Clara de Benito
Cristina Arroyo
Oscar Casado
Mario Rabanal

Violes

Luis Manuel Vicente
Laura Torroba Bachiller
Jaume Bosser
Alicia Millán García
Miguel Fermin Rodríguez

Violoncels

Benoît Zwingelstein
Gabriel Oteo Saiz
Carla Muñoz

Contrabaixos

Irene Galán
Joan Maria Añé
Denis Grosu

Continu

Tiorba

Guillermo Reyes Abad
Jeremy Nastasi

Llaüt barroc

Miguel Nuñez

Orgue

Jonatan Carbó
Jorge Quiroga

Clave

Diana Valls
Xavier Cuevas

Soli (Cantata)

Saioa Goñi i Laia Blasco,
soprani *ripieno*
Marti Pamies, alto solo
Cora Mariani, alto *ripieno*
Prof. Ferran Mitjans, tenor
solo
Benoit Zwingelstein, tenor
ripieno
Mauro Pedrero, basso
solo (aria) i *ripieno*
Jaume Diports, basso
solo (recitativo, arioso) i
ripieno

Soli (Miserere)

Aria núm. 2

Saioa Goñi, soprano

Soli núm. 3

Janeth Zuñiga, soprano 1
Laia Blasco, soprano 2
Cora Mariani, alto 1
Martí Pamies, alto 2

Aria núm. 4

Cora Mariani, alto

Aria núm. 5

Andrea Martí, soprano

Soli núm. 6

Lucero Miranda, soprano 2
Cora Mariani, alto

Difon aquest concert amb l'etiqueta
#GransConjuntsESMUC

esmuc

@esmuc

esmuc